

Öron och balans

4 % % ← %

Öroninflammation är vanligast hos barn, men även vuxna kan få det. Ofta kommer öroninflammation i samband med en förkylning. Öroninflammation hos barn brukar gå över av sig själv, men ibland behövs behandling. Vuxna behöver behandling med antibiotika.

Öroninflammation hos barn brukar börja plötsligt och gå över på några dagar. Det kallas därför ibland för akut öroninflammation eller akut otit.

9 ← ✕

Det här är vanliga symtom på öroninflammation:

- Det gör ont i örat, särskilt när du ligger ner.
- Feber.
- Det känns som lock för örat.
- Hörseln är sämre.

Barn under ett år får ofta feber och mycket ont vid öroninflammation.

Barn som är äldre än tre till fyra år brukar inte få feber. De kan ibland få dålig matlust, svårt att sova och lätt bli irriterade.

Ibland spricker trumhinnan. Då finner det var ur hörselgången. Väcket är vitgult i färgen och tjockare än vatten. Innan trumhinnan spricker brukar det göra väldigt ont, men när den har spruckit minskar smärtan.

1 % ⇒) " ⇒

Kontakta en vårdcentral eller en jouröppen mottagning så snart det går om du eller ditt barn har ett eller flera av följande besvär:

- Det gör ont i örat i mer än ett dygn.
- Det gör ont i örat tillsammans med feber.
- Det rinner vätska från örat.
- Det gör ont i örat eller det rinner från örat i två till tre dygn efter att en läkare har bedömt besvären.
- Besvären blir värre efter undersökning, oavsett behandling eller inte.
- Det känns som lock för örat eller hörseln är sämre under tre till fyra veckor efter de första symptomen.
- Det ringer eller piper i öronen under tre till fyra veckor efter de första symptomen.

Du behöver inte söka vård någon annanstans om det är stängt. Vänta tills den jouröppna mottagningen eller vårdcentralen öppnar.

3 ← ⇐

Kontakta genast en vårdcentral eller en jouröppna mottagning om du eller ditt barn har ett eller flera av följande besvär:

- Det gör ont i örat, nacken är stel, du är trött och mår illa.
- Det gör ont i örat, du har hög feber och känsla av att vara mycket sjuk.
- Det är svullet och rodnat bakom örat och örat har börjat stå ut.

Om det är stängt på vårdcentralen eller den jouröppna mottagningen, sök vård på en akutmottagning.

Ring telefonnummer 1127 om du vill ha sjukvårdsrådgivning. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

%)) " ⇒

De flesta öroninflammationer går över av sig själv. Det finns några saker som du kan prova för att lindra symptomen.

® ← ⇐ ← ") ←

Både barn och vuxna mår bättre av att hålla huvudet högt när de har ont i örat. Då minskar trycket i näsan och öronen och det gör mindre ont. När du ska sova kan du till exempel bädda sängen med extra kuddar.

Barn under ett år kan du testa att ha i en bürsele, i fjnät eller i en babysitter. Du kan höja huvudändan av sängen när barnet ska sova, till exempel genom att lägga tjocka böcker under sängbenen vid huvudändan.

9 ↔ " ← ` ↔ ← % % ← ←

Du bör inte bada när du har ont i örat eller när det rinner ur örat.

Har det gått hsl på trumhinnan ska du undvika att få vatten i öronen under någon vecka efter att det har slutat rinna ur örat. Du kan då använda fetvada eller öronproppar när du duschar eller badar.

1) " ← ⇐ ← %

Ansvällande näsdroppar och nässprej minskar nästäppa och kan göra det lättare att andas vid en förkylning. De hjälper däremot inte mot själva öroninflammationen, varken för barn och vuxna.

Använd inte ansvällande nässprej i mer än tio dagar. Det kan göra så att du får en nästäppa som är svår att bli av med.

n` ← % % %

Du kan också prova att spreja näsan med koksallösning. Det finns färdigpackade koksalt droppar och koksaltsprej att köpa på apotek.

¶ ↔ ` ( ` %

Ring 1177 eller en [vårdcentral](#) innan du ger något läkemedel till barn som är yngre än sex månader.

Detta gäller för barn:

- Barn från 3 månader kan få läkemedel som innehåller paracetamol.
- Barn från 6 månader kan få läkemedel som innehåller ibuprofen.

Läkemedlen finns i flera olika former som passar för barn, till exempel tabletter som smälter i munnen och i flytande form. Fråga på ett apotek vad som passar för ditt barn.

Följ noga anvisningarna på förpackningen och kombinera inte olika läkemedel. Här kan du läsa om att [kombinera paracetamol och ibuprofen](#).

Du kan läsa mer om ett läkemedel i den bipacksedel som följer med förpackningen. Du kan även söka upp läkemedlet på [fass.se](#) och läsa bipacksedeln där.

Barn och ungdomar under 18 år bör inte använda läkemedel med acetylsalicylsyra mot feber utan att först prata med en läkare. Läs mer i texten [Receptfria läkemedel mot tillfällig smärta](#).

Det finns flera olika receptfria läkemedel. Exempel är läkemedel som innehåller paracetamol och läkemedel som tillhör gruppen NSAID, eller cox-hämmare.

[Här kan du läsa om vilka receptfria läkemedel som finns och vilket som kan passa för dig.](#)

Själva öroninflammationen orsakas av bakterier som oftast inte spittar. Däremot kommer öroninflammation ofta i samband med en förkylning, och förkylningsvirus sprids väldigt lätt.

Som vuxen är risken för att få öroninflammation ganska liten. Det kan vara svårt att undvika öroninflammationer helt hos barn, eftersom förkylningar är så vanliga och smittsamma. Det är däremot bra att undvika miljöer med tobaksrök.

Amning har en skyddande effekt under den period barnet ammas.

Barn och vuxna som får återkommande öroninflammationer kan få ett [rör inopererat i örat](#). Röret leder in luft i mellanörat vilket minskar risken för nya öroninflammationer.

Läkaren undersöker hörselgången och trumhinnan inuti örat.

För att undersöka örat använder läkaren ett otoskop eller ett öronmikroskop. Otoskopet är som en ficklampe och öronmikroskopet som en kikare. De lyser upp och förstörar trumhinnan så att läkaren kan se bättre.

För att undersöka trumhinnans rörlighet blåser läkaren luft med en liten ballong mot trumhinnan för att se hur den rör sig.

Någon använder läkaren en så kallad tympanometer för att undersöka hur trumhinnan rör sig och vilket tryck det är i mellanörat. Läkaren placerar då en liten mjuk propp i hörselgångens

öppning och kopplar en apparat till proppen. Apparaten ger ifrån sig ett tutande ljud.

Ingen av dessa undersökningar gör ont.

+ % ← % " % % ←

ibland tar läkaren en bakteriecultur från den övre delen av svalget, som ligger bakom näsan. Då används hen en smal bomullspinne som förs upp i näsan. Det kan små och kännas obehagligt under en kort stund.

4 " % %

Du eller ditt barn kan behöva undersökas mer på en öron-näsa-halsspotttagning. Det kan vara om infektionen verkar allvarlig, eller om du eller ditt barn ofta får nya öroninflammationer.

% %

Hos barn läker de flesta öroninflammationer av sig själv. Men ibland kan en öroninflammation behöva behandlas med antibiotika.

Dessa behöver alltid behandlas med antibiotika vid öroninflammation:

- Barn under ett år.
- Barn under två år som har öroninflammation i båda öronen.
- Barn över tolv år och vuxna.
- Alla barn och vuxna som har sprucken trumhinna.

Barn mellan ungefär ett och tolv år kan behöva behandlas med antibiotika om det här stämmer in:

- Barnet har hög feber, trots behandling med läkemedel mot värk och feber.
- Barnet har mycket ont i örat, trots behandling med läkemedel mot värk.
- Det finns en risk för att infektionen sprider sig.
- Barnet har någon annan allvarlig sjukdom.

8 " % " ⇒ % ← % ⇒

Orsaken till att behandlingen är olika i olika åldrar är att risken för svåra infektioner och komplikationer varierar med ålder. Infektionen är ofta allvarligare för en vuxen som blir sjuk. Barn, som är ungefär mellan ett och fem år får oftast öroninflammationer som är mindre allvarliga och som oftast går över av sig själv.

← ← % ← ← ← ← ← % % %

Oavsett din ålder får du alltid behandling med antibiotika om trumhinnan har spruckit. Det beror på att detta är ett tecken på att infektionen är allvarligare. Efter två till tre dagar ska det sluta rinna ur örat. Själva hållet i trumhinnan läker sedan oftast av sig själv ganska snabbt, vanligtvis på några dagar upp till en vecka.

← " % " % " ←

Barn och vuxna som har mycket besvär med vätska i örat eller återkommande öroninflammationer kan få ett rör i örat. Det opereras in på en öronklinik.

Läkaren sätter dig in ett plaströr i trumhinnan så att luft kan komma in i mellanörat. Det gör att det samlas mindre vätska bakom trumhinnan och att trumhinnan kan röra sig fritt så att hörseln blir bättre. Röret kan också minska risken för nya öroninflammationer.

Barn som är yngre än fyra år och som har haft besvär i båda öronen ska komma på återbesök efter tre månader. Då undersöker läkaren på vårdcentralen om barnet har kvar vätska bakom trumhinnan eftersom det kan påverka barnets hörsel.

Barnet får också undersökas på en öron-näsa-halsmottagning om hörseln inte är helt återställd, eller om trumhinnan inte ser ut som den ska.

Äldre barn och vuxna behöver bara kontrolleras om de har besvär efter att infektionen har läkt ut.

Örat har tre delar: yttre örat, mellanörat och inre örat. Längst in i hörselgången sitter trumhinnan. Innanför trumhinnan ligger mellanörat, som är ett litet hålrum fyllt med luft. Vid en öroninflammation samlas det var i mellanörat.

En öroninflammation kommer ofta i samband med en förkylning.

Förkylningsviruset gör det svårare för slemhinnorna i näsan och öronen att försvara sig mot bakterier. Bakterierna kan då orsaka en infektion i mellanörat och du får en öroninflammation. Trumhinnan blir då röd och tjock, och den kan buka utåt och röra sig sämre. Det bildas var bakom trumhinnan, som gör att trycket i mellanörat ökar. Att det gör ont beror på att svullnaden och trycket ökar. Ibland blir trycket så högt att trumhinnan spricker.

De flesta barn får öroninflammation minst en gång innan de är fem till sex år, men en del barn får öroninflammation oftare.

Det är vanligast att barn får öroninflammation mellan ett och två års ålder.

Öroninflammation kan vara återfallig. Därför har vissa större risk att få upprepade öroninflammationer.

Ont i örat kan bero på andra saker än öroninflammation.

Till exempel kan ont i örat vara symptom på öronkatarr. Då hör du också sämre och kan få lock för örat. Det är vanligt att barn får öronkatarr efter en förkylning, men även vuxna kan få det. Oftast går det över av sig själv.

Ont i örat kan även vara tecken på en inflammation i hörselgången. Det kallas för hörselgångseksem och symptomen påminner ibland om öroninflammation.

Ibland finns vätska kvar bakom trumhinnan en tid efter att du har blivit frisk, vilket kan göra att hörseln tillfälligt blir sämre. Besvären kan försvinna snabbt genom att du trycktjennar flera gånger varje dag. Om besvären kvarstår länge eller är stora ska du söka läkare.

§ ← ← % ⇒ % ' ' ← %

Mastoidit är en komplikation till öroninflammation och innebär att inflammationen har spridit sig till benet bakom örat. Mastoidit är den vanligaste komplikationen men är mycket ovanlig.

Symtomen är kraftig smärta i och bakom örat, feber och utstående öron. Hos små barn kan komplikationen komma så snabbt att öroninflammationen inte har hunnit märkas.

Barn med mastoidit läggs in på sjukhus och får antibiotika direkt i blodet. Ofta söks de också så att läkaren kan ta hål på trumhinnan och släppa ut vätskan. De flesta blir friska efter den behandlingen, men ibland krävs en större operation.

§ ' ⇒ % ' ' ← %

Öroninflammation kan också orsaka andra mer ovanliga komplikationer om den sprider sig, som till exempel ansiktspårlamning och hjärnhinneinflammation.

← ⇒ ← ← ← ← % ' ' ← % ' ← % %

Du kan söka värd på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning du vill i hela landet. Ibland krävs det remiss till den öppna specialiserade vården.

☞ ' ← % % ' ' ⇐ " ←

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du förstå informationen som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och hur länge du kan behöva vänta på vård.

Du har möjlighet att få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska. Du har också möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning.

Du som behöver hjälpmedel ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

% ' ⇒ ' ←

Barn ska få vara delaktiga i sin vård. Det finns ingen åldersgräns för detta. Barnets möjlighet att ha inflytande över vården beror på hans ålder och mognad.

För att kunna vara aktiva i vården och ta beslut är det viktigt att barnet och du som vuxen förstår den information ni får av vårdpersonalen.

Senast uppdaterad:

2024-04-08

Redaktör:

Lovisa Dragstedt, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Georgios Papatziamos, läkare, specialist på sjukdomar i öronen, näsan och halsen, Sörfjärhemmet, Stockholm

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

⇐ ⇐ ⇐ ⇐ % ' ⇒

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du

kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring
telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.
1177 ger dig råd när du vill må bättre.

(

|

3

|

n` %← ←

|

Behandling av personuppgifter

Hantering av kakor

Inställningar för kakor

1177 – en tjänst från Inera.